Türkiye Cümhuriyeti ile Arnavutluk Hükûmeti arasında münakit ikamet mukavelenamesi

Bir taraftan,
Türkiye Cümhuriyeti;
Diğer taraftan,
Arnavutluk devleti;

Türk tebaasının Arnavutlukta ve Arnavut tebaasının Türkiyede şeraiti ikametlerini tayin arzusile mütehassis oldukları cihetle, bir mukavelename aktine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere:

Türkiye Cümhuriyeti:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Azasından Menteşe Meb'usu Şükrü Kaya Beyi,
ve Arnavutluk Devleti:
Arnavutluk Meclisi Meb'usan Reisi ve heyeti murahhasa Reisi Eşref Bey Fraşariyi
Arnavutluk Hariciye Nezareti kâtibi umumisi Cafer Bey Villâyi , ve heyeti murahhasa azasından Nezir Bey Leskoviki, tayin etmişlerdir.
Müşarileyhim usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini irae ettikten sonra ahkâmı atiyeyi kararlaştırmışlardır:

MADDE 1

Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası tarafı diğerin arazisinde ikamet ve meksetmek hakkına malik olacaklar ve binaenaleyh memlekette mer'i kavanin ve nizamata tevfikan serbestçe gidip gelebilecekler ve seyrüsefer edebileceklerdir.

MADDE 2

Şurası mukarrerdir ki muhaceret meselesi işbu mukavelename ahkâmının mevzuunu teşkil etmediği cihetle ahkâmı mezkûre tarafeyni âkideynden herbirinin memleketine muhaceret vukuuna serbestçe müsaade veya anı men hususunda haiz olduğu hakka halel getirmez.

MADDE 3

Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde kavanin ve nizamat mucibince ve yahut Türkiyede medit bir teamül neticesi olarak "deniz ameleliği, mavnacılık ve saire gibi„ tebaai mahalliyeye hasrolunanlar müstesna olmak üzere tebaai mahalliye ile mütesaviyen her türlü san'at ve ticareti icra ve lâalettayin kâffei hırfet ve mesalike sülûk etmek hakkını haiz olacaklardır. Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde meks ve, ikamet için ve kezalik işbu arazide her nevi ticaret, san'at, hırfet icra veya mesleke sülûk için her ne nam ile olursa olsun tebaai mahalliyeden istifa olunanlardan başka veya daha yüksek hiç bir vergi, resim veya mükellefiyete tâbi olmıyacaklardır.

Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şahısları, malları hukuk ve menafilerince ve emvali mezkûrenin iktisap tasarrufu ve intifaı ve kezalik ferağ ve intikal veya tevarüs tarikile ahara devri dolayısile tebaai mahalliyeye tahmil olunabilenlerden başka veya daha yüksek hiç bir mükellefiyete, bilâvasıta veya bilvasıta hiç bir resim veya vergiye tâbi tutulmıyacaklardır.

MADDE 4

Tarafeyni âkideynden her biri gerek bir hükmü kanunî üzerine gerek zabıtai ahlâkiye, zabıtai sıhhiye veya teseül hakkındaki kavanin ve nizamata tevfikan ve gerek devletin emniyeti dahiliye veya hariciyesine müteallik esbaptan dolayı ferden tatbik olunacak tedabir ile tarafı âkidi diğerin tebaasını tardettiği takdirde işbu tarafı diğer anları ve ailelerini kabul etmeği taahhüt eyler. Eşhası matrudenin hududa kadar nakilleri masarifi tardeden tarafa aittir.

MADDE 5

Tarafeyni Âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şehir ve kasabalar haricindeki emvali gayri menkule müstesna olmak üzere, her nevi emvali menkule veya gayri menkuleyi, memleketin kavanin ve nizamatına tevfikan, iktisap tasarruf ve ferağ etmek hakkına-mütekabiliyet şartile-malik olacaklardır. Tebaai mezkûre bey, mübadele, hibe, vasiyyet veyahut diğer her suretle emvali mezburede tasarruf edebilecekleri gibi ber mucibi kanun veraset tarikile veya hibe veya vasiyet suretile de emvali mezkûreye malik olabileceklerdir.

MADDE 6

Tebaai mezkûre anifüzzikir ahvalin hiç birinde her ne nam ile olursa olsun tebaai mahalliye için tarh olunanlardan başka veya daha yüksek mükellefiyat, rüsum veya vergilere tâbi tutulmıyacaklardır.

Tarafeyni Âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde gerek kuvayi berriye ve bahriyede ve gerek millî veya milis alaylarında hiç bir hizmeti askeriyeye ve hizmeti askeriye yerine kaim olan hiç bir mecburiyet veya mükellefiyete tâbi olmıyacaklardır.

MADDE 7

Merkezleri tarafeyni Âkideynden birinin arazisinde bulunan ve işbu tarafın kanunlarına tevfikan alelusul teşekkül eden ticarî ve sınaî anonim veya diğer şirketler diğer tarafın arazisinde usulen teşekkül etmiş gibi tanınacak ve ehliyetleri ve ikamei dava hakkı menşeleri olan memleketin kanunlarile tayin olunacaktır. Mezkûr şirketler mütekabiliyet şartile ve kavanini memlekete tebaiyet etmek üzere diğer tarafın arazisinde teessüs etmek, her nevi san'at ve ticaret icra eylemek her gûna emvali menkuleyi ve ifayi muamele edebilmeleri için lâzım olan emvali gayri menkuleyi ihraz eylemek hakkına malik olacaklardır.

Bu halde emvali gayri menkule ihrazı kayfiyeti, şirketin hedefi mahsusunu teşkil etmiş olmamak mukarrerdir. Tarafeyni Âkideynden her birinin ticarî ve sınaî anonim veya diğer şirketleri diğer tarafın arazisinde ticaret ve san'at icrası hususunda her ne nam ile olursa olsun millî şirketlerden talep olunan veya olunacak olanlardan başka veya daha yüksek harçlara, resimlere, vergilere veya mükellefiyetlere hiç bir halde tâbi olmıyacaklardır. Şurası mukarrerdir ki beşinci maddenin fıkrai ulâsında mezkûr istisna, şirketlerin fıkrai anife mucibince ihraz edebilecekleri emvali gayri menkuleye de tatbik olunur.

MADDE 8

Menfaati ammeye müstenit olduğu kanunen mütehakkık bir sebep bulunmadıkça ve bedeli verilmedikçe tarafeyni âkideynden her birinin tebaasının diğer tarafın arazisinde emvali istimlâk olunamıyacak veya velev muvakkaten olsun bunlar mallarındaki hakkı intifalarından mahrum edilemiyeceklerdir.

MADDE 9

Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğer tarafın arazisinde şahıs ve mallarının himayei kanuniye ve adliyesi hususunda tebaai mahalliyenin mazhar olduğu himayenin aynından istifade edeceklerdir.

MADDE 10

İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra iktisabı mer'iyet edecek ve müddeti iki sene olacaktır. Şayet mukavelename tarafeyni âkideynden biri tarafından müddeti mezkûrenin inkızasından lâekal altı ay evvel fesh olunmaz ise fesh oluncaya kadar mevkii mer'iyette kalacak ve fesh halinde işbu fesh ancak altı aylık bir mühletin hitamından sonra haizi hüküm ve tesir olacaktır.

İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümküne ile Ankara'da teati kılınacaktır.

Tasdikan lilmakal tarafeyn murahhasları işbu mukavelenameyi imza ve mühürlerile tahtim etmişlerdir.

1923 senesi kânunuevvelinin onbeşinci günü Ankara'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza: Şükrü Kaya

İmza : Eşref Fraşari
" : Cafer Villâ
" : Nezir Leskoviki